

سال ۱۱۵۴ تا سال ۱۳۱۵ قمری است و بر پشت لت اول جلد یادداشت و تاریخ وقف به خط نسخ بامر کب مشکی نوشته شده است.

◆ قرآن کامل به خط میر عبدالقادر حسینی

این قرآن توسط سلطان ابراهیم قطب شاه از سلاطین شیعه سلسله قطب شاهیان حیدرآباد گلکنده هند (۹۵۷-۹۸۵ هجری) در سال ۹۷۰ ق. وقف حرم مطهر رضوی شده است.

این قرآن کامل به خط ریحان جلی توسط میر عبدالقادر حسینی در اواخر قرن ۱۰ و اوایل قرن ۱۱ ق نگاشته شده است. این اثر دارای ۳۳۹ ورق از جنس کاغذ خانبالغ به رنگ نخودی است. بر هر ورق از این نسخه آیات در ۱۲ سطر به خط ریحان جلی یک خط به طلا و یک خط به لاجورد در جدولی به ابعاد ۱۹۳۳/۵ سانتی متر نوشته شده است.

آغاز آن سوره مبارکه «فاتحه الکتاب» و پایان آن سوره مبارکه «ناس» است. پس از سوره مبارکه ناس در دو صفحه که هر صفحه دارای هفت سطر می باشد دعای ختم قرآن به سفیداب و طلا به خط میر عبدالقادر حسینی شیرازی از خوشنویسان معروف نیمه قرن دهم و اوایل قرن یازدهم هجری نوشته شده است. این هنرمند اهل شیراز بوده و به هندوستان مهاجرت کرده و در گلکنده دکن پایتخت سلاطین قطب شاهی اقامت داشته و قرآن های زیادی نوشته است.

عبدالقادر علاوه بر اقسام سه به خط نستعلیق نیز مسلط بود. چهار نسخه از قرآن های کتابت شده توسط وی در گنجینه آستان قدس رضوی چهار نسخه در توپ کاپی استانبول و یک نسخه در مؤسسه نورلندن نگهداری می شود. این نسخه دارای ۸ عرض دیداز سال ۱۱۰۴ تا سال ۱۲۹۱ قمری است. جلد این قرآن نیز چرم سوخت معرق دور و سربل دار است و روی آن ضربی بانقوش ترنج و دوسر ترنج و نقوش اسلیمی ماری و ختایی و حاشیه قلمدانی نقش بسته است. این نسخه از شاهکارهای نسخ خطی قرآنی است که در آرایه های تزئینی آن تلفیق موزونی از هنر کشور هند و ایران دیده می شود.

◆ قرآن مترجم پنج تفسیر

این قرآن در تاریخ شنبه ۲۴ ذی القعدة ۱۰۸۲ قمری کتابت شده توسط دولت محمد کتابت شده است. وجه تمایز این نسخه با سایر آثار این گنجینه، تفسیرهای متعدد نوشته شده در آن است. این قرآن به غیر از ترجمه فارسی دارای پنج تفسیر از علمای شیعه و اهل سنت مربوط به قرن یازدهم هجری یعنی تفسیر حسینی، تفسیر بیضاوی، تفسیر جلالین، تفسیر کشاف و تفسیر مدارک مربوط به دوره صفوی است که در حاشیه آن نوشته شده است.

این قرآن دارای ۷۶۳ ورق از جنس کاغذ کشمیری به رنگ نباتی است. آغاز آن سوره مبارکه «فاتحه الکتاب» و پایان آن، سوره مبارکه «ناس» است؛ بر هر ورق از این نسخه آیات در ۹ سطر به خط نسخ با

مر کب مشکی و ترجمه تحت اللفظی فارسی در متن به خط نستعلیق بامر کب قرمز کتابت شده است. همچنین پنج تفسیر ذکر شده در حاشیه صفحات در ۴ ردیف جدول بندی شده به خط نسخ خفی بامر کب مشکی و قرمز به شیوه چلیپا به زبان عربی و فارسی در جدولی به ابعاد ۱۹×۲۵ سانتی متر نوشته شده است.

صفحه اول دارای یک شمسه طلایی و دو ترنج و چهار لچکی با حاشیه مذهب و دارای جداول الوان به رنگ سبز سرخ طلایی و با تحریر سیاه است که در حاشیه بین جدول و کمند تأکید بر وقف دوباره نوشته است. در شش صفحه آغاز قرآن سوره فاتحه در چهار صفحه و آیات آغازین سوره بقره در دو صفحه در سه سطر مذهب نوشته و بین سطور آن طلا اندازی شده است. در آغاز نسخه بر یک ورق الحاقی یادداشت وقف با تاریخ و رقم وجود دارد. در حاشیه صفحه پایانی قرآن نیز تاریخ اتمام کتابت و نام کاتب در چند قسمت نوشته شده است. جلد این قرآن چرم تیماج ضربی درون آن چرم تیماج سبز و بیرون آن چرم تیماج سبز ضربی مزین به ترنج و دوسر ترنج طلایی بانقوش گل و برگ اسلیمی و جدول و لبه های گره بندی است. این قرآن بی نظیر توسط محمد حسن خان بن محمد جعفر بیگ هروی در ۲۶ ذی القعدة سال ۱۲۱۸ هجری وقف شده است.

واقف قرآن به خط یاقوت مستعصمی، فتحعلی شاه قاجار است که آن را در رمضان ۱۲۳۳ قمری به آستان حضرت رضا (علیه السلام) اهدا کرده است

◆ قرآن روی چوب

این قرآن که تاریخ کتابت آن قرن ۱۱ هجری قمری است، توسط محمدقلی شاطر باشی در ۱۲۷۳ قمری به مجموعه آستان قدس رضوی اهدا شده است. ابعاد آن ۱۰۵×۱۷٫۶ سانتی متر و بر روی ۱۲۹ ورق چوبی نوشته شده است. کاتب آیات را به خط نسخ و به صورت ۲۵ سطری در هر صفحه و اسامی سوره ها به خط رقا ع به شنگرف در زمینه طلا پوش نگاشته است. دو صفحه اول متن و حاشیه آن نیز در قرن ۱۳ قمری تذهیب شده و جلد این قرآن نیز روغنی یک رواست که نقشی از گل و برگ بر آن نشسته است.

◆ قرآن کامل به خط میرزا احمد نیریزی

میرزا احمد نیریزی که خودبانی خط نسخ ایرانی است، این قرآن را در ۱۱۰۸ قمری به خط نسخ کتابت کرده و میرزا احمد نوری صدیق الملک، آن را در ۱۳۱۳ قمری اهدا کرده است. این قرآن دارای ترجمه به خط نستعلیق ۱۰ سطری و تذهیب اثر میرزا عبدالوهاب است. این اثر که ابعادی ۲۱٫۴×۳۳٫۳ سانتی متر دارد با جلدی لاکه روغنی ممتاز بانقوش گل و بوته پوشانده شده است. آیات این قرآن نیز بر ۴۴۷ برگ از جنس کاغذ ترمه نخودی نگاشته شده است.

◆ قرآن به خط یاقوت مستعصمی

واقف این قرآن زیبا، فتحعلی شاه قاجار است که آن را در رمضان ۱۲۳۳ قمری به آستان حضرت رضا (علیه السلام) اهدا کرده است. این نسخه